

Fogalomjegyzék (névmutató)

Nagy Etele – Biológia Érettségi Összefoglaló melléklete

A, Á

α-hélix	39
β-redő/lemez	39
AB0-vércsoportrendszer	160 , 196, 203
abiogenezis	217
abiotikus (élettelen) környezet	170
abortusz	→ <i>terhességmegszakítás</i>
abszorpció	10
abúzus	150
acetilcsoport	45, 69, 198
acetil-KoA	45
acetil-kolin	133, 146
adaptáció	
<i>evolúciós</i>	207
<i>receptoradaptáció</i>	132
adaptív evolúciós folyamatok	208
adaptív immunválasz/immunitás	157
adaptív radiáció	209
addíció	133, 150
addukció-abdukció	→ <i>közéltés-távolítás</i>
adekvát inger	131 , 139
adenin	40 , 196
ADH	→ <i>vazopresszin</i>
adhéziós-kohéziós erők	69
adrenalin	27, 52, 94, 125, 130, 136, 146, 154
adszorpció	10 , 20, 37, 49, 189
aerob	31, 35, 43, 44-45 , 57, 95, 113, 171, 182
agresszió	82 , 137, 151, 172-173, 179
agyagos talaj	189
agyalapi mirigy (hipofízis)	137, 145, 153-155 , 163, 165
agyduc	→ <i>fejduc</i>
agy-gerincvelői folyadék	134, 135 , 136
agyhártya	92, 135
agyhullámok	17, 18
agyi infarktus	→ <i>infarktus</i>
agyidegmag (nukleusz)	134
agykéreg	101, 117, 134 , 145, 173
agykoponya	74, 98 , 135, 164, 217
agyrázkódás	151
agytörzs	137-138 , 145-146
agytörzsi hálózatos állomány	135, 137
agyvérzés	118, 126, 152
AIDS	54, 110, 168
akceleráció	167
akciós potenciál	125, 130-133 , 135, 139, 142, 151
akkomodációs reakció	140
akromegália	156
aktin	26, 38, 49, 95, 99-101
aktív centrum	20, 25
aktív immunizálás	57, 158 , 211
aktív régió (eukromatin)	198
aktív szén (orvosi szén)	20 , 26
aktív transzport	23, 29, 48-49 , 69, 108, 128
aktíválási energia	22 , 25
alakos elemek	19, 62, 80, 120-121 , 129, 158-159
alap szaporodási ráta (R ₀)	161
alapanyagcsere	110
alapfokú újraélesztés	89
alaphang	114
alaphártya (belső fülben)	144
alapító hatás	208
alapközet	176, 177, 189
álarc	77
albinizmus	197
albumin	37 , 38, 120
aldoszteron	34, 153
álegnyúlványú (pszeudounipoláris) idegsejt	132, 136, 146
alkalmazkodás	→ <i>adaptáció</i>
alkohol, etanol, alkoholos erjedés, alkoholizmus, alkoholmérgezés	19-20, 35, 44-45, 64, 110-112, 121, 126, 127, 133, 137, 145, 148, 152, 166, 180, 196-197, 199
álláb	46, 47, 49, 60, 64, 158
állandósult növényi szövetek	66-67
állati kommunikáció modalitásai	172
állati szövetek	79-80
állatkísérletek	129, 214

B

állattenyésztés	192, 208, 210
allél	193
allelopátia	174
allergének, allergia	111, 161
állkapocscsont	98
állóképesség	35, 95
allosztérikus gátlás	25
álszövet	12, 61, 62 , 64, 72
altruizmus (önzetlenség)	81- 82 , 170, 173, 207-208
alultápláltság	37, 105, 110
alvadási idő	→ <i>véralvadási idő</i>
alvás-ébredési (cirkadián) ciklus	13, 137, 155, 170
alveolus	→ <i>lég hólyagocskák</i>
Alzheimer-kór	152
amenzalizmus	174
amiláz	36, 105-106, 108
amilóz	36
aminosavak	37
aminosavszekvenca	→ <i>elsődleges szerkezet</i>
ammónia / ammóniumion	22, 29, 43-44, 57, 118 , 129, 182
amőba	16, 53, 60
anabolikus folyamat	0 → <i>felépítő folyamatok</i>
anaerob	31, 35, 43- 45 , 56, 58, 94-95, 100-101, 182
anafázis	50-51
analóg jel	130
analóg fejlődés / analógia	209
anatómiai irányjelzések, síkok és tengelyek	96
androgének	155
anémia	→ <i>vérzegénység</i>
anorexia (nervóza)	110, 151
antibiotikum, antibiotikum-rezisztencia	56-59, 64, 85, 174, 207
antibiózis	174
antidiuretikus hormon (ADH)	→ <i>vazopresszin</i>
antigén	157-161
antigénbemutató sejt	159
antitest (ellenanyag)	38, 120-122, 157-161 , 166, 211
antocián	20
anyagcsere	42
anyagellátó alrendszer	85
anyagforgalom	181-182
anyai Rh-összeférhetetlenség	160
anyagjegy	92-93 , 197
anyaméh	78, 165
aorta	100, 11-117, 119-120 , 123, 138
apoláris / apoláris	29-33 , 38-39, 48
apoptózis	→ <i>programozott sejthalál</i>
áramutés	90
arányos törpenövés	156
araszoló-csúszó mozgás	76
archea	→ <i>ősbaktérium</i>
arckoponya	98
artéria	123
aszkbinsav	→ <i>C-vitamin</i>
aszpektus	170 , 177
asztalközösség	59, 174
asztma	117 , 150, 206
atavisztikus szerv	209
átkapcsoló idegsejt	→ <i>interneuron</i>
átkarolóreflex	77
átkeresztződés	51, 193, 204
ATP	26, 41
ATP szintézis	26
ATP-bontó (ATP-áz) enzim	26
áttét (metasztázis)	197
átváltozás	77
autoimmunitás, autoimmun betegség	37, 129, 135, 150, 156-158 , 161
autotróf	42
auxin	71
Avery kísérlete	41
A-vitamin	111
axon	132
axoneredés (axon hillock, triggerzóna)	132
axonvágócska	132
B12-vitamin	111
B1-vitamin	111
B6-vitamin	111
báb, bábállapot	77
bakteriofág	41, 53, 55, 212
baktérium	56-59
baktériumflóra	→ <i>mikrobiom</i>
Bárány-féle kalorikus reakció	144
bárányhimlő	54
barázdálódás	163, 165
barna mezőségi termőtalaj	189
baroreceptor	117, 138
beágyazódás (implantáció)	155, 163-165 , 168
begy	74, 76, 78
begyfej	78
békák	77
belátásos tanulás	78, 83
bélbolyhok	107-108
béledényrendszer	76
belégzési inger	116
bélflóra	85
bélperisztaltika	104
belső elválasztás	85 , 153
belső fül	143
belső megtermékenyítés	75, 81
beltenyésztés, beltenyésztés	179, 195, 201-202, 207-208 , 210
bemelegítés	102
bementi (input) egység	85
bennszülött (endemikus) faj	175
beszédtanulás	148
betegjogok	87
bevésődés (imprinting)	83, 148
bibe	65, 69-70
binominális nomenklatúra	→ <i>kettős nevezéktan</i>
biodiverzitás	13, 49, 51, 81, 170-171, 175-176, 179, 183 , 185, 190, 195, 207-208, 211, 213
bioetika	213-214
biogén elemek	27
bioinformatika	215
biokapacitás	191
biológiai hártva/membrán	→ <i>sejtmembrán</i>
biológiai produkció	181 , 183
biológiai sokféleség	→ <i>diverzitás</i>
biom	12
biomassza	181 , 183, 188
biomimetika (bionika)	210
bioszféra	12
biotechnológia	213
biotikus (élő) környezet	170
bipoláris (kétnyúlványú) neuron	132, 142
biuret-próba	21, 39, 129
BMI	→ <i>testtömegindex</i>
bogár	76
bordakosár	97, 99
bordaközi / bordaközi izmok	99, 114
bőralja	73, 78, 91-92
bőrerek kapilláriskeringése	92
bőrizomtömlő	73, 76
bőrlégzés	73, 77-8
bőrpigment	→ <i>melanin</i>
bőrreceptorok	91
bőrredő	78
bőrszín	91, 197, 216
bőrszövet	12, 24, 66-68
B-sejt	→ <i>limfocita</i>
bulimia	151
bükkös	177

C

cAMP	51-52
Candida	→ <i>kandida</i>
cellulóz	23, 35-36 , 46, 61, 77-78, 105
centrális dogma	55, 193
centrifugálás	19 , 120

Charles Darwin	21, 207-208
cianobaktérium	→ <i>kékbaktérium</i>
cirkadián ciklus	→ <i>alvás-ébrenléti ciklus</i>
citocentrum	→ <i>sejtközpont</i>
citokin	158-159
citokróm	28, 45-46, 49
citoplazma	→ <i>sejtplazma</i>
citoszkeleton	→ <i>sejtváz</i>
citozin	40
citrátkör (citromsav-ciklus)	44-45
civilizációs ártalmak	180
Co-A	→ <i>koenzim-A</i>
Corti-szerv	144
COVID	54, 211
CRISPR/Cas9	212
crossing over	→ <i>átkereszteződés</i>
CT	18
cukor, cukrok	35-36
cukorbetegség	84, 86-87, 156
C-vitamin (aszcorbinsav)	111

Cs

családfelemzés	202, 214
családtervezés	167
csáp	75, 77
csapok (csapajtek)	34, 131, 140, 142
csarnokvíz	140-141
csatolt anyagtranszport (kotranszport)	48
csatomafehérje	→ <i>ioncsatoma</i>
cseres-tölgyes	177
csiga	→ <i>belső fül</i>
csigaház	76
csigolya	98-99
csigolyaközi dúc	136
csillós hám, csillós hengerhám	79
csipés(i) seb	94
csipőbél	106
csipőficam	103
csirázás	65-66, 70-71
csont szerves és szervetlen alkotói	98
csontsérülések	98
csontszövet	80, 97
csoporthézió	172-173
csőidegrendszer	75
csőr	78
csőves csont	97
csüd	78

D

daganat, daganatsejt	195-198
daganatelnemző (tumorszuppresszor) fehérjék	197
Darwin	→ <i>Charles Darwin</i>
Darwin evolúciós elmélete	→ <i>evolúcióelmélet</i>
degradáció	175
demográfiai robbanás	→ <i>népességrobbanás</i>
denaturáció	39
dendrit	132
denitrifikáló baktérium	29, 57, 59, 182
depolarizáció	130
deoxiribó-nukleinsav	→ <i>DNS</i>
dialízis	129
diasztolés nyomás	124
dichotómikus kulcs	16
differenciált (szakosodott) sejt	198
diffúz idegrendszer	75
diffúzió	23, 48
diftéria	→ <i>torokgyík</i>
digitális jel	130
dinamikus egyensúly	22-23, 84
dioptria	140, 143
diploid	200
dipólus	30
diszacharid	35-36
divergens fejlődés	209
diverzitás	→ <i>biodiverzitás</i>
DNS	40-41
DNS-chip	212

DNS megkettőződése (duplikációja)	→ <i>replikáció</i>
DNS-polimeráz	40-41
DNS szekvenálás	20, 212, 215
DNS ujjlenyomat	→ <i>genetikai ujjlenyomat</i>
dobhártya	143-144
dohányzás	117-118
dolomit	28, 176, 182
domborzati kitettség	177
domináns-recesszív öröklésmenet	200-202, 204
Donders-modell	15, 115
dopamin	27, 133, 152, 155
doppingszer	101-102
drogabúzus	150
drogtolerancia	148
dúccidegrendszer	75-77
dúccsejt	142
dugványozás	70
D-vitamin(hormon)	111

E, É

ecetmuslica	206
ecsetpenész	→ <i>penész</i>
edzettség	95
EEG	18
égési sérülés	94
egészség	86
egyed (szerveződési szintje)	12
egyedsűrűség	169
egyedszám	169
egyenlőtlen ioneloszlás	26, 131
egyensúlyérzékelés	143-145
egyivarú virág	70
egylaki növény	70
egyynyúlványú idegsejt	→ <i>unipoláris neuron</i>
egypetűjű ikrek	206
egysejtű eukarióták	60
egyszikű növények	65-69
éhbél	106
éhezés	109
éhség	110
éhség- és jólakottságközpont	109
éhséghormon	→ <i>ghrelin</i>
EKG	17
elektroforézis	→ <i>gélelektroforézis</i>
elektromágneses spektrum/színkép	17
elektromos potenciál	131
elektromos szinapszis	134
elektronmikroszkóp	17
élelmiszer- és ételtartósítás	112
elem (kémiai)	27
életközösség	12, 174-178
életkritérium	12-13
élettani niche	171
élettani optimum	171
élettani (fiziológias) sóoldat	24
élettelen (abiotikus) környezet	170
elevenszülő	78
ellenanyag	→ <i>antitest</i>
ellenáramlás elve	129
elosztó egység	85
élő környezet	→ <i>biotikus környezet</i>
élő kövület	209
élősködés, élősködő (parazita)	53, 61, 174
elsivatagosodás	190
elsődleges érzőkéreg	138
elsődleges immunválasz	157-158
elsődleges szerkezet (aminosavszekvencia)	38
elsőgenerációs vakcina	159
elsősegélynyújtás	89-90, 93-94, 102-103, 112, 118, 126
elűsítő szarv (gerincvelő)	136
elválasztás	85
emberi méltóság	213
emberszabású majmok	216-217
embrió	65-66, 70, 73
embriónális fejlődés	72-73, 81, 182, 199, 209
embriózsáksejt (makrospóra)	70
Oemelő-elv	96, 101
emergencia	11
emésztés	105-108

emésztőenzim, emésztőnedv	104, 106
emésztőüröcske	60
emlős állatok	78
emulgeálás, emulgeálószer, emulzió	32-33
endemikus faj	→ <i>bennszülött faj</i>
endocitózis	47-48, 49, 60, 64, 157
endolimfa	143
endometrium	→ <i>méhnyálkahártya</i>
endonukleáz	11, 211-212
endoplazmatikus hálózat / retikulum	45, 47, 49, 195
endoszimbióta/endoszimbionta elmélet	56
endoszkóp	18
energiaáramlás	181-183
enzimek, enzimek fajlagossága, enzimgátlás	25-26
epesav, epesavas sók	32-34
epigenetika	198-199
epilepszia	151
erdő- és vadgazdálkodás	192
erdőirtás	189-190, 192, 219-220
érelmeszesedés	126
érfal szerkezete	119-120, 123
érbelhártya (endotél)	119, 121, 123
erjedés (fermentáció)	44-45
erő, erőkar	96, 101
erőltetett légzés	114-115
erszényesek	78
értelmi és érzelmi fejlődés	149
érzéksalódás	139
érzékelés	139
érzékenyítés	83
érzékhám	79
érzéstelenítés	151
érzet	139
érvőpálya, érvőidegsejt	134
érvődúc (csigolyaközi dúc)	136
esőerdők	68, 175-176, 179, 183, 185
észlelés	139
eszméletlenség	101, 118
esszenciális aminosav	37-38
észterkötés	40
etanol (etil-alkohol)	→ <i>alkohol</i>
ételmérgezés	112
etilén	71
étvágy	110, 151, 156, 165
eukarióta	16, 60
eukromatin	→ <i>aktív régió</i>
eutrofizáció	170-171, 175-176, 179, 187
évggyűrűk	68
E-vitamin	111
evolúciós kritériumok	13
evolúcióelmélet	207
evolúciós (törzsfajlódási) fa	215
evolúciós pszichológia	147-148, 173
exkréció	85
excitózis	48
expresszivitás	198
extrapiramidális pálya	146
extrazonális társulás	176-177
ezüsttükör-próba	21, 129

F

facilitált diffúzió	→ <i>könnyített diffúzió</i>
faggyúmirigy	91-92, 127
faj	16
fájdalomcsillapítás	151
fajdiverzitás	→ <i>diverzitás</i>
fajfenntartó működés	70, 82
fajgazdagság	→ <i>diverzitás</i>
fajképződés	209
fajlagos felület, fajlagos határfelület	20, 26
fakitermelés	176, 192
fali lebeny	137
falósejt	157-158
farész	12, 29, 66, 69
fás szár	66-67
fedőhám	79
feedback (visszacsatolás)	51
fehérállomány	134
fehérje	37-39
fehérjeszintézis	194-195

fehérvérsejt	120-121, 157-159	függesztővek	95, 98, 100	guanin	40
fejbiccentő izom	99, 114	független és függő változó	14	gumós zápfog	78
fejdúc (agydúc)	76	függvény	14	gümökór	57
fejsepenész	→ <i>penész</i>	fülkürt	117, 143		
fekvőbeteg-ellátás	87	fülzsír	144		
félelem	137, 148			GY	
felépítő (anabolikus) folyamatok	42			gyakoriság	9
felhám	79, 91	G		gyertyános-tölgyes	177
felharmonikus hangok	114, 116	G1- és G2-fázis	50	gyilkos galóca	64
féligáteresztő (szemipermeábilis) hártya	22-23, 33, 79, 122, 129	Gaia-elmélet	180	gyógyszermegézés	112
félkörös ivjاراتok	143-144	gaméta	→ <i>ivarsejt</i>	gyom (-növény, -társulás)	71, 175
felső állcsont	98	garat	105, 114	gyomor	26, 104, 108
felsőállópálya	136	gátizmok	100	gyomorfehély	19, 108, 110, 144, 150
felsőálló vastagbél	107	gátló szinapszis	133	gyökér (növényi)	67
feltételes reflex	83	Gauss-görbe/eloszlás	→ <i>haranggörbe</i>	gyökérmomás	69
feltétlen reflex	82	Gauze-elv	171	gyökérször	49, 65, 67
felülethez kötődés	→ <i>adszorpció</i>	gázcsere (külső és belső)	113, 115	gyulladás	158
felületi feszültség	30-31, 118	gázcserepenyítés	66-69	gyűjtőér	→ <i>véna</i>
fenilketonúria (PKU)	25, 197, 201	gázmérgezés	118	gyűjtőlencse	143
fenntarthatóság	191-192	gége	58, 75, 94, 109, 114, 116-118	gyümölcsucukor	→ <i>fruktóz</i>
fenom	200, 204-205, 208	gégefedő	109, 116	gyűrű alakú záróizmok	→ <i>szfinkterek</i>
fenotípus	200	gél	→ <i>szol-gél átalakulás</i>	gyűrűporc	116
fenotípusos nem	164	gélelektroforézis	19	gyűrűsférgék	73, 74, 76
fénymikroszkóp	17, 24, 36, 46, 60, 66, 91, 120	gén	193		
fényszakasz	43	génáramlás	207-209		
fénytorési hibák	140-141	genetikai diverzitás	→ <i>diverzitás</i>	H	
fenyves	219	genetikai kód	193, 195, 209	habituáció	→ <i>érzékenyítés</i>
féregmozgás	73, 76	genetikai modellszervezet	200, 206	hagyma allével	24
fermentáció	→ <i>erjedés</i>	genetikai tanácsadás	214	hajápolás	92
fertőtlenítés	59	genetikai ujljenyomat	212	hajlítás-feszítés (flexió-extenzió)	100
fertőzés	53	génhálózatok	199	hajszálcsoves tüdő	75, 78
festékejt (melanocita)	91	genitális (nemi) szemölcs	55	hajszálcsovésség (kapillaritás)	69
feszültségfüggő ioncsatorna	131	génkapcsoltság	204	hajszálerék	→ <i>kapillarisok</i>
fibrilláris fehérje	39	génkölcsonhatások	205	hajszálerék	→ <i>glomerulus</i>
fibrin, fibrinogén	120-121	génmutáció	196	hajszálerék	67
fibrinolízis	121	genom	200	halak	77
ficam	102	genomika	215	halalozási ráta	207-208
filogenetikai fa	→ <i>evolúciós törzsfajlódási fa</i>	genommutáció	196	halántéklebény	137
filtrátum	→ <i>szűrlet</i>	genotípus	200	halászat és haltenyésztés	192
fitnesz (rátermettség)	173, 207-208	génszerkesztés (génmódosítás, génebesztés)	212	hallócsontocskák	143-144
fitoplankton	175-176, 181	génteknológia	210	hallójárat	75, 143-144
fizikai evolúció	217	génterápia	210	halogénezett szénhidrogének	186
fiziológiás sóoldat	→ <i>élettani sóoldat</i>	géntérképezés	204	halpénz	77
flexió-extenzió	→ <i>hajlítás-feszítés</i>	genny	92-93, 158	hámszövetek	79
fluor	28	gerincferdülés (szkoliozisz)	102	háncsrész	12, 35, 66-67, 69
fogamzásgátlás	156, 167	gerinchúr	72-73	hangerősség	114, 116
fogászati szűrővizsgálatok	111	gerincszlop	97-99	hangfrekvencia	114, 116
fogképlet, fogkorona, fognyak, fogbél	105-106	gerincvelő	136	hangintenzitás	114, 116
fogszuvasodás	57, 106, 110	gerincvelői idegek	136	hangképzés	116
fogtípusok	106	gerincvelői reflex	136	hangmagasság	114, 116
fogzás	166	G-fehérje	52	hangrés	116
fogyasztók	181	ghrelin (éhség hormon)	109	hangszalag	116
fogyatékoskosság	213	gigantizmus (óriásnövés)	156	hangszín	114, 116
fogyókér	105	glaukóma	→ <i>zöldhályog</i>	hányás	53, 55, 57-58, 64, 100, 109, 112, 137, 148, 165
folsav/folát	111, 166	gliasejt	80, 135	haploid	200
folyadékterek	24, 84, 125	glicerid	→ <i>triglicerid</i>	haranggörcs	15
folyószabályozás	176-178, 219-220	glicerin	32, 40-41, 49, 154	haránt vastagbél	107
folytonos csontösszeköttetések	95, 97	glikémiás index	104, 156	harántcsikolat	79-80
fonalas zöldmoszat	62	glikogén	36	harántcsikolt izomszövet	79
forogató (rotációs) mozgás	100	glikogénbontó enzim	52	harapási seb	94
forogatónyomaték	96	glikogénszintézis	106	haraszt	16, 61, 63, 65, 69-70
foszforsav	32, 40	glikolízis	44-45	Hardy-Weinberg összefüggés	208
foszfát(ion)	29	globális éghajlatváltozás (felmelegedés)	180	harmadgenerációs vakcina	159
foszfatid (foszfolipid)	32-33	globális problémák	180	hasi légzés	114
foszfor	28	globuláris fehérje	39	hasizmok	100, 114
foszforiláció	52	globulinok	120	hasláb	76
fosszilis energiahordozó	180-182, 184, 188	glomerulus (hajszálerék)	128-129	hasmenés	24, 57, 107, 109
fotokeimiai szerep	34	glukagon	34, 52, 87, 106-107, 109, 154	hasnyálmiláz	→ <i>amiláz</i>
fotoreceptor sejtek	34, 75, 140, 142	glutén	37	hasnyállipáz	106
fotoszintézis	43-44	glükokortikoidok	34, 52, 154-155	hasnyálmirigy	33, 85, 106
fotoszintetizáló (táplálék-készítő) alapszövet	66	glükoneogenezis (glükózszintézis)	38, 42, 154-155	határérték	185-186
phototaxis	82, 148	glükóz	35-36	házasítás	207, 212
phototróf	42, 59	GMO	210-213	háziiorvosi ellátás	87, 94
főemlősök	10, 61, 72, 75, 78, 137, 173, 216-217	Golgi-készülék	47	HCG	154-155, 164, 167
főhörgő	114	golyva (strúma)	156	Heimlich-műfogás	118
földgáz	181, 188	gombák	64	helyes testtartás	95
földgigiliszta	76, 81, 181	gödörsem	75	helyzetérzékelés	144
földrajzi izoláció	209	gőte	77, 219-200	hematokrit	120
frekvencia	10, 130	gradáció	170	hemocianin	74, 76
fruktóz (gyümölcsucukor)	35	grafikon	14		
fulladás	58, 117-118, 126, 151, 171, 179, 186	Griffith-kísérlet	41		

nehézlégzés	57, 114, 117-118
nem adaptív evolúciós folyamatok	208
nem megújuló energiaforrás	188
nem valódi végtag	76
nemesítés	207, 212
nemhez kötött öröklődés	200
nemi betegségek	168
nemi szervek	162-165
nemzeti park	177, 179, 183, 185, 219-220
nemzetközi egyezmény	179, 185
népességrobbanás	180, 191
neurotranszmitter (ingerületátvivő anyag)	133
neutrális zsír	→ <i>triglicerid</i>
niche	171
nitrát(ion)	29, 57, 182, 187-188
nitrikáló baktérium	29, 57, 59, 182, 189
nitrit(ion)	29, 57, 182, 187
nitrogén	27
nitrogéngyűjtő/-kötő baktérium	57, 67, 174, 182, 189
nitrogénkörforgás	57
nitrogén-oxidok	184, 186
női nemi ciklus	34, 155, 163-164, 168
normál eloszlás	→ <i>haranggörbe</i>
növekedési hormon	155-156
növényi hormonok	71
növénytermesztés	192
nukleáz	106
nukleinsavak, nukleotidok	40-41
nukleobázisok	40

NY

nyájimmunitás (közösségi védelem)	161
nyakszirti lebeny	142
nyálamiláz	→ <i>amiláz</i>
nyelés	109, 116, 137
nyelőcső	76, 79, 100, 105, 109, 116
nyelv	74-78, 105, 109, 139, 145
nyílt keringés	74, 76, 122
nyílt törés	102
nyirok, nyirokáramlás, nyirokkeringési rendszer	
nyirokcsomó	54, 122, 159, 168,
nyirokképzés	24
nyiroksejt	→ <i>limfocita</i>
nyitvatermő	61, 63, 65-66, 69-70
nyomás	113
nyomelemek	25
nyugalmi potenciál	131
nyúlvtel	116-117, 137-138, 145-146

O, Ó

olajok	→ <i>trigliceridek</i>
olajszenyvezés	179, 187
oldalvonaliszerv	75, 77-78
oldat, oldószer, oldott anyag	22, 33
ólom	186
ondótartály	76
ondóvezető (ondóvezeték)	162-163
onkotikus nyomás	→ <i>kolloidozmotikus nyomás</i>
operáns tanulás	83
óriás amöba	→ <i>amöba</i>
óriásnövény	→ <i>gigantizmus</i>
orrcsont	98
orrüreg	78, 85, 98, 114, 139, 145
ortorexia	151
orvosi etika	213
orvosi szén	→ <i>aktív szén</i>
ostor	46-47, 49, 60, 63-64
oszlopdiaagram	14-15
oszlopos fotoszintetizáló alapszövet	→ <i>fotoszintetizáló alapszövet</i>
osztódó szövet	66
Otto Loewi kísérlete	146
ovális ablak	143-144
oxigén	28
oxigénkörforgás	182
oxitocin	154-155, 166

ozmózis, ozmotikus egyensúly, ozmotikus koncentráció, ozmózisnyomás	23
ózonlyuk, ózonpajzs	180

Ö, Ő

ödéma (vizenyő)	122, 158
ökológiai diverzitás	→ <i>diverzitás</i>
ökológiai gazdálkodás	192
ökológiai lábnyom	191
ökológiai mutatók	177
ökológiai niche	171
ökológiai optimum	171
ökológiai piramis	183
ökológiai stabilitás és instabilitás	175
ökológiai válság	180, 192
ökoszisztéma	12, 181
önvizsgálat	86, 197
önzetlenség	→ <i>altruizmus</i>
öröklött magatartásformák	82
öröklött mozgásmintázat	82
ösbaktérium (archaea)	16, 59
öshonos faj	175, 183, 211, 213
össejt	198
összjáruak	73
összecsontosodás, összenövés	97, 99
összetett enzim	25, 40
ösztrógen	34

P

páfrány	63, 176-178
pajor	76-77
pajzsmirigyhormon	→ <i>tiroxin</i>
pajzsmirigyserkentő hormon (TSH)	153-155
pajzsporc	116, 164
pálcikák (pálcikasejtek)	142
papucsállatka	16, 60
paraszimpatikus hatások	146
parathormon	154
parciális nyomás	113
Parkinson-kór	152
párolgáshő	30-31
passzív immunizálás	158
passzív transzport	48
patellareflex	→ <i>térdreflex</i>
patkóbél	106, 154
pattanás	92-93
Pavlov kísérlete	83
PCR	20, 41
penetrancia	198
penész	61-62, 64
pepszin	25-26, 28, 105, 106, 108
peptidkötés	21, 38-39
perikarion (idegsejt sejtest)	132
perilimfa	143
perisztaltika	→ <i>bélperisztaltika</i>
peronoszpóra	64
pertusszisz	→ <i>szamárköhögés</i>
peszticidek	182, 187, 192
petecső	76
petefészek	34, 52, 81, 154-155, 163-167, 193
petesejt	10, 50, 62, 81, 162-164
petevezeték	49, 79, 155, 162-163, 167
pH	32
pH-állandóság/homeosztázis	125
pigmenthám	79
piramispirála	145-146
pirimidin(váz)	40
piroszölősav (piruvát)	45, 56, 69
pislogóhártya	78
pitvar	123
pitvar-kamrai csomó	125
PKU	→ <i>fenilketonúria</i>
placenta	→ <i>méhlepény</i>
plankton	175, 178, 184
plazmafehérje (vérfehérje)	120, 122
plazmasejt	159
plazmid	59, 207, 210, 212
plazmolízis	24

ploidia	196
poláris, polaritás	29
polgári per	87, 185
poligénes öröklődés	91, 199, 206
polimeráz láncreakció	→ <i>PCR</i>
polipeptid	→ <i>fehérje</i>
poliszacharid	35-36
pontmutáció	196, 212
populáció	169-170
populációs kölcsönhatások	174
populációsűrűség	208
porc(szövet)	80
porcorongó	102, 146
porfiringyűrű	39
posztembrionális fejlődés	13, 73, 81, 165-166
posztzinaptikus sejt	133
potenciálkülönbség	131
potroh	58, 75-77
pozitív megerősítés	148-149
pozitív visszacsatolás	84
prebiológiai evolúció	217
predáció	174
preparátum	→ <i>mikroszkópos metszet</i>
preszinaptikus sejt	133
primitív szív	76
prión	12, 39, 55
produktivitás	176, 183
profázis	50-51
progeszteron	34, 155
programozott sejthalál (apoptózis)	197
prokarióta	56-60
protézis	103
protrombin, protrombin idő	38, 120-121
pszeudounipoláris neuron	→ <i>álegnyúlványú idegsejt</i>
pszichoneuro-immunológia	85
pszichoszomatikus betegségek	154
puffer	125
puhatestűek	76
pulzustérfogó	→ <i>verőtérfogó</i>
pulzusszám	124
pumpafehérje	26, 48
pupilla	→ <i>szembogár</i>
pupillareflex	82, 140-141
purinváz	40

R

radioaktív, radioaktivitás	18, 41, 88-89, 113, 121, 188, 190, 196
radula	→ <i>reszelőnyelv</i>
rágófog	78, 106
rák (betegség)	197
rándulás	102
rangsor (hierarchia)	173
ránított fog	77-78
rátermettség	→ <i>fitnesz</i>
reakciósebesség	22
reális populáció	207-208
receptorok	51-52
redős zápfog	78
redukált szemmodell	143
reflexív, reflexkör	134, 136, 138
rekeszizom	100, 114-115
rekombináció	193
rekombinációs gyakoriság	204
rekombináns baktérium	59
rekombináns DNS-technológia	212
relatív gyakoriság	9
relatív oxigénhiány	100-101
reliktumfaj	→ <i>maradványfaj</i>
rendszerezés	16
répacukor	→ <i>sacharóz</i>
replikáció	194
repolarizáció	130-131, 133
reszelőnyelv	76
retina (ideghártya)	140-142
retinál (retinal)	142
retrovírus	55, 194
Rh-összeférhetetlenség	
→ <i>anyai Rh-összeférhetetlenség</i>	
Rh-vércsoportrendszer	160, 204

